

## Poročilo Iniciative mladih za človekove pravice v Srbiji in Iniciative mladih za človekove pravice na Hrvaškem o kampanji **1.000.000 podpisov za REKOM**

26. april–30. junij 2011

Kampanjo zbiranja podpisov za ustanovitev REKOM-a so vodili Zavod Akademija naprednih idej (Slovenija), PRONI in Mladinski resursni center (BiH), Center za monitoring - CEMI (Črna Gora), *Integra* (Kosovo), Mladinski izobraževalni forum - MOF (Makedonija), Iniciativa mladih za človekove pravice na Hrvaškem in Iniciativa mladih za človekove pravice v Srbiji, ki so koordinirali aktivnosti kampanje na regionalnem nivoju. V organizacijo kampanje so bili neposredno angažirani: dva regionalna koordinatorja, osem nacionalnih (na nivoju držav) in 81 lokalnih koordinatorjev, ki so povezovali aktivnosti prostovoljcev na terenu.

Kampanja je potekala od 26. 4. do 30. 6. 2011. Do 5. 7. 2011 je bilo v bazo podatkov kampanje za zbiranje podpisov vnesenih 542.660 podpisov za podporo za ustanovitev REKOM-a. Dokler vlade post-jugoslovanskih držav ne sprejmejo odločitve o ustanovitvi REKOM-a, se bo zbiranje podpisov in podpore odvijalo preko interneta (<http://support.zarekom.org>) in javnih dogodkov članic Koalicije za REKOM.

### **Začetek kampanje**

Kampanja se je začela 26. 4. 2011 ob 12.00 v osmih mestih v regiji bivše Jugoslavije (Sarajevo, Banja Luka, Beograd, Zagreb, Priština, Skopje, Podgorica in Ljubljana). Sodelovalo je nekaj sto mladih, članov/članic Koalicije za REKOM in prijateljev Iniciative za REKOM. Prvi podpisnik peticije za ustanovitev REKOM-a je bil v Sarajevu predsednik SDA Sulejman Tihić. Poleg njega so bili na otvoritvi kampanje v Sarajevu tudi drugi politiki iz SDA in SDP, ki so s svojim podpisom podprli ustanovitev REKOM-a. Otvoritev kampanje v Prištini je bila 26. 4. 2011 najpomembnejši medijski dogodek. Svoj ton so dali aktivisti Iniciative mladih za človekove pravice na Kosovu z akcijo *Regionalno odmrzovanje*. Isto akcijo so na otvoritvi kampanje v Beogradu izvedli aktivisti Iniciative mladih za človekove pravice v Srbiji. O začetku kampanje je bilo objavljenih več kot 70 prispevkov v tiskanih in elektronskih medijih.

### **Organizacija kampanje**

V kampanji je sodeloval 1.301 prostovoljec, aktivisti organizacij mladih in člani podmladka nekaterih političnih strank. Podpise so zbirali na 219 stojnicah v glavnih in večjih mestih ter v akciji *od vrat do vrat*.

### **Potek kampanje**

Podpora Iniciativi za REKOM, ki je bila izražena tekom kampanje zbiranja podpisov, se ne ujema povsem s pričakovanji Koalicije za REKOM, ki so bila zasnovana na rezultatih raziskovanja *IPSOS* agencije, ki je bilo izpeljano aprila 2011. Glede na raziskave je imela Iniciativa za REKOM bistveno večjo podporo na Kosovu, v Črni Gori, Srbiji in v Federaciji BiH kot na Hrvaškem in v Republiki Srbski - BiH. Med kampanjo je bilo v Federaciji BiH in Srbiji zbranih manj podpisov, kot je bilo pričakovano, medtem ko je bilo v Banja Luki (BiH - Republika Srbska) zbranih nepričakovano veliko število podpisov.

Na Kosovu je mladinska organizacija *Integra* v štirih tednih zbrala 100.559 podpisov, kot je bilo tudi predvideno po načrtu za kampanjo. Največ podpisov so prostovoljci zbrali v akciji *od vrat do vrat*. Na začetku kampanje je Koordinacija združenja družin pogrešanih, ki Iniciativo za REKOM smatra kot srbsko, in je zato ne podpira, pozvala državljane, naj peticije ne podpisujejo, kar pa na terenu ni imelo vpliva.

V BiH je bilo zbranih 122.473 podpisov. Vodstvo Zveze družin borcev in pogrešanih v Republiki Srbski (BiH) je javno pozvalo državljane, naj peticije za ustanovitev REKOM-a ne podpisujejo, s pojasnilom, da je REKOM proti Srbom. Mediji v RS niso vodili kampanje proti Iniciativi za REKOM tako kot marca 2010, ko

so podprli oceno Branka Todorovića iz Helsinškega odbora za človekove pravice v RS in Edina Ramulića iz Združenja Prijedorčanki *Izvor*, da je proces REKOM v BiH propadel. Npr. Nezavisne novine so profesionalno podajale informacije o poteku kampanje. Zbiranje podpisov v RS je bilo prekinjeno v času protestov proti prijetju Ratka Mladića. Poleg dobro organizirane ekipe prostovoljcev, distanciranje medijev in oblasti pred kritiko in napadi na posamezne člane Koalicije za REKOM, kar so počeli marca 2010, so vsekakor doprinesli, da je bilo v Banka Luki zbranih 45.239 podpisov. Število zbranih podpisov v Federaciji BiH je manjše od pričakovanega. Razen trdne podpore *Oslobođenja* tiskani mediji niso bili zainteresirani, da bi spremljali kampanjo zbiranja podpisov. V razcvetu kampanje je najbolj gledana televizija v Sarajevu FTV objavila dva negativna prispevka o Iniciativi za ustanovitev REKOM-a in Nataši Kandić, kar je poleg premajhnega števila prostovoljcev zagotovo vplivalo na manjšo podporo, kot je bila pričakovana.

V Črni Gori je kampanja zbiranja podpisov potekala v znamenju močne politične in javne podpore Iniciativi za ustanovitev REKOM-a.

V Srbiji se je kampanja odvijala v kontekstu dobre medijske kampanje, še posebej močne podpore RTS in podpore najmočnejših političnih strank. Mnenje je, da bi bilo lahko zbranih več podpisov kot 254.539, kolikor jih je bilo zbranih med kampanjo.

V Makedoniji je kampanja zbiranja podpisov za REKOM potekala v znamenju podpore vključevanju Makedonije v regionalne iniciative.

V Sloveniji je bilo zbranih 5.000 podpisov, kolikor je bilo tudi predvideno v načrtu kampanje. Državljeni niso pokazali interesa za iniciativo iz držav zahodnega Balkana. Na portalih hrvaške, bošnjaške in srbske diaspore so bili pozivi k bojkotu Iniciative za REKOM.

Na Hrvaškem se je kampanja zbiranja podpisov začela takoj zatem, ko je Haaško sodišče izreklo obsodbi dvema generaloma hrvaške vojske, kar je dodatno utrdilo že obstoječi odpor proti regionalnemu povezovanju in regionalnim iniciativam. Prostovoljci so delali pod pritiskom nenaklonjenih državljanov in pomanjkanja podpore političnih strank in institucij. Na začetku kampanje so člani Foruma mladih SDP sodelovali pri zbiranju podpisov, toda predsedstvo te stranke se je odločilo, da se SDP ne bo vključila v kampanjo zbiranja podpisov in je tudi ne bo podprlo. Zato so prostovoljci iz vrst SDP nehali sodelovati v kampanji. Zveza združenj družin ujetih in pogrešanih hrvaških branilcev je javno izrazila svoje nasprotovanje organizaciji kampanje *Milijon podpisov* na Hrvaškem z obrazložitvijo, „da bo z zahtevo po podpisu za resnico o žrtvah zmanipulirana njihova [hrvaških državljanov] trenutna občutljivost v zvezi z Domovinsko vojno in da bodo dali svoj podpis tudi tistim ciljem REKOM-a, s katerimi se ne strinjajo“.

### **Incidenti**

Med kampanjo je zabeleženih nekaj primerov žaljenja prostovoljcev, ker promovirajo regionalno iniciativo in pozivajo k sodelovanju z državami, ki so sestavljale nekdanjo Jugoslavijo. V Doboju (BiH) je neznan moški podrl stojnico in žalil prostovoljce. V Dubrovniku (Hrvaška) je neznan moški razmetel promocijski material na stojnici Koalicije za REKOM. V centru Splita (Hrvaška) je moški srednjih let stojnico in prostovoljke Iniciative mladih za človekove pravice zalil z urinom in zbežal. S skupno akcijo mladih iz Hrvaške, Slovenije, BiH in Srbije je 16. 6. 2011 v Zagrebu na trgu Bana Jelačića pod imenom *Regionalno odmrzovanje* petdeset aktivistov v treh urah zbralo 200 podpisov. Dogajalo se je, da so prostovoljce žalili državljani, ker promovirajo regionalno iniciativo na Hrvaškem.

### **Podpora politikov in javnih osebnosti**

Na **Hrvaškem** so svoj podpis za REKOM dali: podpredsednik Vlade Republike Hrvaške Slobodan Uzelac, župana Poreča in Karlovca, Edi Štifanić in Damir Jelić, župan Vukovara in član SDP-ja in Željko Sabo, podžupan Šibenika Franko Vidović, namestnik župana Brodsko-Posavske županije Davor Vlaović, saborski poslanci SDP-ja Mirela Holy, Šime Lučin, Ingrid Antičević Marinović, Josip Leko, Nenad Stazić in Karolina Leaković, saborski poslanec Istrsko-demokratske zveze (IDS) Damir Kajin, neodvisni saborski poslanec Ratko Gajica, bivši predsednik Republike Hrvaške Stjepan Mesić, pisatelj in publicist Slobodan Šnajder in mnogi drugi.

V **Srbiji** so peticijo podpisali: predsednik skupščine Vojvodine Šandor Egereši, predsednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić, podpredsednica Narodne skupščine Republike Srbije Judita Popović, poslanci LDP-ja, poslanka LSV-ja Aleksandra Jerkov in SDU Žarko Korać, župan Bujanovca, Šaip Kamberi, županja Pančeva Vesna Martinović, župan Valjeva, Zoran Jakovljević, župan Sombora Nemanja Delić in župan Subotice Saša Vučinić, potem še predsednik Liberalno-demokratske stranke Čedomir Jovanović, predsednik Lige socialdemokratov Vojvodine Nenad Čanak, predsednik Stranke za demokratično delovanje Riza Halimi, podpredsednica Demokratske stranke Jelena Trivan, predsednik Združenih regij Srbije Mlađan Dinkić, predsednik Srbskega gibanja obnove Vuk Drašković, poverjenik za informacije javnega značaja Rodoljub Šabić, državni sekretar na Ministrstvu za Kosovo in Metohijo Oliver Ivanović in drugi.

V **Črni Gori** je predsednik Vlade Črne Gore Igor Lukšić 29. 4. 2011 podpisal peticijo na sestanku s predstavniki Koalicije za REKOM. Med kampanjo so mnogi poslanci, vodje političnih strank in javne osebnosti dali svoj podpis za ustanovitev REKOM-a.

V **Sloveniji** sta dala podpis za ustanovitev REKOM-a varuhinja Zdenka Čebašek – Travnik 3. 5. 2011 in predsednik podmladka Liberalne demokracije Slovenije Borut Cink.

Na dan začetka kampanje zbiranja podpisov v **Bosni in Hercegovini**, 26. 4. 2011, so podpis za podporo za ustanovitev REKOM-a dali: podpredsednik Federacije BiH Mirsad Kebo, predsednik SDA Sulejman Tihić, župan Sarajeva Alija Behmen, minister za kulturo Salmir Kaplan in FBiH poslanka SDP-ja v parlamentu FBiH Besima Borić, književnik, esejist, analitik in publicist Ivan Lovrenović, režiserja Dino Mustafić in Danis Tanović. Podpis za podporo so dali tudi: predsednik in podpredsednik Federacije BiH Živko Budimir in Svetozar Pudarić, minister za varnost BiH Sadik Ahmetović, predsedujoči Sveta občine Center Sarajevo Slaven Kovačević, župani občin Velika Kladuša, Bosanska Krupa, Doboj, Bihać in Cazin Admil Mulalić, Armin Halitović, Obren Petrović, Albin Muslić in Nermin Ogrišević, predsednik in podpredsednik Demokratske narodne skupnosti BiH Rifet Dolić in Kenan Keserović, predsednik Naše stranke Dennis Gratz, podpredsednik HDZ 1990 Martin Raguž, Forum mladih SDP BiH in članica predsedstva SDP BiH Lidija Korać, pesnica in književnica Ferida Duraković, igravec Ermin Bravo, režiser Haris Pašović in drugi. Med predavanjem o Predlogu statuta REKOM in zbiranjem podpisov za podporo za ustanovitev REKOM-a 23. junija 2011 je dal podpis za podporo član predsedstva Bosne in Hercegovine Željko Komšić.

Na **Kosovu** je Rada Trajković, nosilka Edinstvene srbske liste, podpisala peticijo za ustanovitev REKOM-a 16. 5. 2011. Na sestanku s člani Koalicije za REKOM 7. 6. 2011 je minister za zdravje na Kosovu Ferid Agani s podpisom za REKOM podprl ustanovitev regionalne komisije.

V **Makedoniji** je podpis za podporo za ustanovitev REKOM-a 20. 6. 2011 dal poslanec v parlamentu in član vladajoče stranke VMRO DPMNE Vlatko Gojcev.

**Statistika**

na dan 5. 7. 2011

|                             |               |
|-----------------------------|---------------|
| <b>Srbija</b>               |               |
| Beograd                     | 63910         |
| Novi Sad                    | 34446         |
| Subotica                    | 3808          |
| Zrenjanin                   | 799           |
| Pančevo                     | 2939          |
| Sombor                      | 4613          |
| Kikinda                     | 3340          |
| Sremska Mitrovica           | 2793          |
| Kragujevac                  | 10613         |
| Čačak                       | 5867          |
| Kraljevo                    | 6420          |
| Kruševac                    | 5036          |
| Jagodina                    | 731           |
| Smederevo                   | 2660          |
| Požarevac                   | 1037          |
| Valjevo                     | 8691          |
| Novi Pazar                  | 13593         |
| Tutin/Sjenica               | 7358          |
| Priboj                      | 3638          |
| Prijepolje                  | 4736          |
| Niš                         | 24943         |
| Leskovac                    | 8300          |
| Vranje                      | 5380          |
| Zaječar                     | 2683          |
| Dimitrovgrad/Bosilegrad     | 2833          |
| Šabac                       | 5282          |
| Preševo                     | 5380          |
| Bujanovac                   | 5200          |
| Užice                       | 3520          |
| Online                      | 2490          |
| <b>Skupaj (Srbija)</b>      | <b>254539</b> |
|                             |               |
| <b>Bosna in Hercegovina</b> |               |
| Sarajevo                    | 24727         |
| Tuzla                       | 6882          |
| Kalesija                    | 2325          |
| Živinice                    | 2809          |
| Banovići                    | 2342          |
| Lukavac                     | 1794          |
| Bihać                       | 2808          |

|                                |               |
|--------------------------------|---------------|
| Cazin                          | 1950          |
| Velika Kladuša                 | 2533          |
| Bosanska Krupa                 | 1425          |
| Sanski Most                    | 2678          |
| Zenica                         | 1758          |
| Stolac                         | 480           |
| Celice                         | 465           |
| Kladanj                        | 51            |
| Olovo/ Teocik/Sapna            | 62            |
| Bosanski Petrovac              | 60            |
| Drvar/Jajce                    | 69            |
| Gornji/Donji Vakuf             | 41            |
| Vareš/Kakanj                   | 70            |
| Modrica                        | 78            |
| Domaljevac                     | 47            |
| Zavidovići                     | 1653          |
| Travnik                        | 2397          |
| Maglaj                         | 672           |
| Tešanj                         | 396           |
| Gradačac                       | 2695          |
| Srebrenik                      | 1507          |
| Orašje                         | 2529          |
| Odžak                          | 478           |
| Jablanica                      | 1895          |
| Konjic                         | 1011          |
| Mostar                         | 1713          |
| Banja Luka                     | 45239         |
| Bijeljina/Ugljevik             | 1792          |
| Brčko                          | 752           |
| Doboj                          | 408           |
| Vlasenica(Bratunac/Srebrenica) | 931           |
| Online                         | 954           |
| <b>Skupaj</b>                  | <b>122473</b> |
|                                |               |
| <b>Hrvaška</b>                 |               |
| Zagreb                         | 7123          |
| Split                          | 2035          |
| Osijek                         | 4304          |
| Varaždin                       | 1499          |
| Pula                           | 666           |
| Slavonski Brod/Požega          | 930           |
| Zadar                          | 196           |
| Velika Gorica                  | 109           |
| Karlovac                       | 283           |

|                  |               |
|------------------|---------------|
| Vukovar          | 353           |
| Šibenik          | 722           |
| Sisak            | 126           |
| Dubrovnik        | 68            |
| Rovinj/Pazin     | 657           |
| Online           | 867           |
| <b>Skupaj</b>    | <b>19668</b>  |
|                  |               |
| <b>Kosovo</b>    |               |
| Prishtine        | 18200         |
| Podujeve         | 5006          |
| Lipjan           | 700           |
| Kastriot         | 1400          |
| Fushe Kosove     | 1400          |
| Prizren          | 10500         |
| Suharek          | 700           |
| Dragash          | 700           |
| Malisheve        | 700           |
| Peje             | 12600         |
| Istog            | 2800          |
| Junik            | 700           |
| Kline            | 1400          |
| Gjakove          | 12600         |
| Decan            | 1400          |
| Mitrovice        | 9800          |
| Skenderaj        | 2100          |
| Vushtrri         | 6300          |
| Leposavic        | 700           |
| Ferizaj          | 1400          |
| Shterpc          | 700           |
| Shtime           | 1400          |
| Gjilan           | 5600          |
| Bujanovc         | 700           |
| Online           | 499           |
| <b>Skupaj</b>    | <b>100559</b> |
|                  |               |
| <b>Slovenija</b> |               |
| Ljubljana        | 1499          |
| Novo Mesto       | 1250          |
| Celje            | 950           |
| Piran            | 768           |
| Maribor          | 689           |
| Online           | 186           |
| <b>Skupaj</b>    | <b>5342</b>   |

|                   |               |
|-------------------|---------------|
|                   |               |
| <b>Makedonija</b> |               |
| Skopje            | 3271          |
| Tetovo            | 2693          |
| Shtip             | 1597          |
| Struga            | 1133          |
| Bitola            | 852           |
| Veterani NGO      | 92            |
| Online            | 384           |
| <b>Skupaj</b>     | <b>10022</b>  |
|                   |               |
| <b>Črna Gora</b>  |               |
| Podgorica         | 9020          |
| Pljevlja          | 700           |
| Herceg Novi       | 500           |
| Rožaje            | 4000          |
| Bijelo Polje      | 3000          |
| Berane            | 1800          |
| Tivat             | 600           |
| Kotor             | 800           |
| Nikšić            | 3000          |
| Budva             | 1040          |
| Bar               | 200           |
| Ulcinj            | 2500          |
| Tuzi              | 400           |
| Cetinje           | 750           |
| Kotor             | 350           |
| Sutomore          | 400           |
| Online            | 453           |
| <b>Skupaj</b>     | <b>30057</b>  |
|                   |               |
| <b>SKUPAJ</b>     | <b>542660</b> |